

Svar på skriftligt spörsmål SSS 414/2016 rd

Svar på skriftligt spörsmål om begränsning av rätten till barndagvård

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 414/2016 rd undertecknat av riksdagsledamot Satu Taavitsainen /sd:

Anser ministern att det är rätt att rätten till dagvård begränsas för barn till heltidsarbetande vårdnadshavare om vårdnadshavaren blir sjukledig? Hur lång sjukledighet berörs av begränsningen av dagvård? Inleds begränsningen genast den första sjukledighetsdagen?

Anser ministern att daghemmen har rätt att kräva att barnets vårdnadshavare ska lämna in ett utlåtande av en företagshälsovårdsläkare om dennes sjukdom till dagvården? Om utlåtandet inte lämnas in, är det då rätt att begränsa barnets rätt till dagvård, så att barnet ska avhämtas från dagvården senast kl. 12?

Om ministern anser att det är rätt att vårdnadshavarna till daghemmen ska överlåta läkarutlåtanden som ofta innehåller känsliga uppgifter, som familjerna inte vill att hela personalen ska få vetskap om, hur har ministern gett anvisningar om tystnadsplikten och om läkarutlåtandena ska finnas till påseende endast för chefen och om hur de ska bevaras?

Anser ministern att det är rätt att daghemmen anger tidpunkter då rätten till dagvård avbryts, exempelvis kl. 12 eller kl. 15 då barnet ska avhämtas?

Har ministern en överblick över hur kommunerna har börjat tillämpa lagen som begränsar rätten till dagvård som trädde i kraft den 1 augusti 2016? Behandlas barnen likvärdigt på olika håll i Finland?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt 11 a § 1 mom. i lagen om småbarnspedagogik ska kommunen se till att barnet innan läroplikten börjar enligt lagen om grundläggande utbildning får 20 timmar småbarnspedagogik i veckan. Småbarnspedagogik ska ändå med avvikelse från ovannämnda ordnas som heldagsvård om barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare på det sätt som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa antingen arbetar eller studerar på heltid eller är sysselsatta på heltid som företagare eller i eget arbete. När ovannämnda situation upphört ska småbarnspedagogik fortfarande ordnas i två månaders tid, förutom om barnets förälder eller en annan vårdnadshavare för barnet stannar hemma för att vårda ett annat i familjen bosatt barn eller pensioneras.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 414/2016 rd

Enligt regeringens proposition gällande ändringen av barns subjektiva rätt till småbarnspedagogik ska arbetsförhållandet vara på heltid och det ska också handla om arbete som de facto görs på heltid för att rätten till småbarnspedagogik ska gälla heldagsvård på det ovanbeskrivna sättet. Under den tiden arbetsförhållandet gäller kan det finnas perioder när arbetstiden måste anses vara på deltid eller det inte alls finns någon skyldighet att arbeta. I sådana situationer skulle omfattningen av rätten till småbarnspedagogik vara 20 timmar. Sådana situationer är t.ex. alternerings- eller tjänsteledigheter, avstängning från tjänsteutövning eller permitteringar, vilka också kan genomföras utan att arbetstiden förkortas. Arbetsgivaren och arbetstagaren kan också komma överens om att arbetstagaren inte är skyldig att delta i arbetet under uppsägningstiden.

Enligt undervisnings- och kulturministeriets uppfattning ska sjukfrånvaron vid bedömningen av rätten till småbarnspedagogik likställas med semester, utjämningsledigheter och förkortningsledigheter samt andra motsvarande ledigheter som avses i lagstiftningen eller kollektiv- eller tjänstekollektivavtalen. I de nämnda situationerna är det fråga om tillfällig frånvaro som är vanlig i ett arbetsförhållande och som inte anses påverka arbetsförhållandets heltid, och dessa kan därför inte beaktas när omfattningen av rätten till småbarnsfostran som avses i 11 a § i lagen om småbarnspedagogik bedöms. Om barnets vårdnadshavare insjuknar ska rätten till småbarnsfostern i första hand förbli som förut.

Ändrande av rätten till småbarnspedagogik till följd av en vårdnadshavares sjukledighet kan heller inte anses vara för barnets bästa. Målet inom småbarnsfostran ska vara att trygga barnets kontinuerliga relationer och att stöda barnets utveckling och inläring. Begränsande av rätten till småbarnspedagogik på grund av föräldrarnas sjukledighet är heller inte ändamålsenligt med tanke på ordnande av småbarnspedagogikverksamheten eller ur den synvinkeln att sjukledigheten är avsedd för vila och rehabilitering för att återfå arbetsförmågan.

Lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården fastställer huruvida anordnaren av småbarnsfostran har rätt att få information. Enligt lagen har en socialvårdsmyndighet rätt att bland annat av sammanslutningar och verksamhetsenheter som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet samt yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården få sådana uppgifter och utredningar som de förfogar över och som i väsentlig grad inverkar på en klientrelation inom socialvården och som är nödvändiga för myndigheten på grund av dess lagstadgade uppgifter att utreda klientens behov av socialvård, för att ordna socialvård och genomföra därtill anknutna åtgärder samt för att kontrollera uppgifter som lämnats till myndigheten. Utgående från det ovannämnda kan läkarintyg eller motsvarande dokument som berör en förälder eller annan vårdnadshavare i arbetsförhållande inte anses vara nödvändiga för ordnande av småbarnspedagogik och anordnaren av småbarnspedagogik har således ingen rätt att be om, få eller behandla dem.

Enligt lagen om småbarnspedagogik ska kommunen erbjuda barn som omfattas av rätten till 20 timmar småbarnspedagogik möjlighet att enligt barnets föräldrars eller andra vårdnadshavares beslut delta i småbarnspedagogik antingen under en del av dagen eller en del av veckan. Kommunen ska för varje barn för en viss tid fatta närmare beslut om regelbundna tider för småbarnspedagogiken. När verksamhetstiderna planeras och fastställs är det ändå viktigt att samarbeta

Svar på skriftligt spörsmål SSS 414/2016 rd

med barnets vårdnadshavare, så att tiderna blir så ändamålsenliga som möjligt med tanke på familjens förhållanden. Lagstiftningen förpliktar även anordnaren av småbarnspedagogiken till detta.

I behandlingen av lagen om småbarnspedagogik förutsatte riksdagen att regeringen följer de samlade konsekvenserna av den nya lagen om småbarnspedagogik och dess konsekvenser för kvaliteten och gruppstorlekarna och att den i samband med det andra steget av reformeringen av lagen om småbarnspedagogik vidtar åtgärder för att de centrala definitioner som nu saknas i lagen blir exakta, så att barnen kan tryggas en helhetsmässig omsorg, uppväxt och utveckling. Enligt uttalandet ska regeringen ge kulturutskottet en utredning om ärendet våren 2017.

På grund av riksdagens uttalanden låter statsrådet som ett utrednings- och forskningsprojekt genomföra en utredning om de totala konsekvenserna av lagen om småbarnspedagogik (VakaVai-projektet). Utredningen utförs av Uleåborgs universitet under åren 2016–2017. Med hjälp av denna utredning strävar man efter att bland annat få en bild av hur ändrande av rätten till småbarnspedagogik förverkligas i kommunerna.

Helsingfors 22.9.2016

Undervisnings- och kulturminister Sanni Grahn-Laasonen